

Kommunstyrelsens verksamhetsutskott

Hälsosamtal med elev

Yttrande till Riksdagens Ombudsmän, JO

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen lämnar yttrande till Riksdagens Ombudsmän, JO, i enlighet med bilaga 1 till tjänsteskrivelse daterad den 2 december 2019.
2. Kommunstyrelsens verksamhetsutskott beslutar om omedelbar justering.

Detta beslut fattas av kommunstyrelsens verksamhetsutskott med stöd av punkten 11.1 i kommunstyrelsens delegationsordning.

Sammanfattning

Riksdagens Ombudsmän (JO) har mottagit en anmälan avseende en skolsköterska på en skola inom Nacka kommun som haft hälsosamtal med en elev. Anmälaren har framfört kritik mot hanteringen av ett hälsosamtal där vårdnadshavarna inte kontaktats inför ett uppföljande besök. JO har begärt att in upplysningar om och yttrande över det som förs fram i anmälan samt en redovisning av bedömningen. I yttrandet redogörs för berörd skolsköterskas uppgifter samt de rutiner som finns inom elevhälsans medicinska insats inom Barn och elevhälsan. Efterlevnaden av dessa rutiner bedöms ha brustit i detta fall.

Remissen är ställd till utbildningsnämnden. Med hänsyn till Nacka kommuns organisation avses svar istället avges från kommunstyrelsen. Yttrandet ska inges senast den 20 december 2019 varför ärendet behöver justeras omedelbart.

Ärendet

Begäran om yttrande från JO

En anmälan har inkommit till JO gällande en skolsköterska, på en kommunal skola i Nacka kommun. Anmälaren har framfört kritik mot hanteringen av ett hälsosamtal där vårdnadshavarna inte kontaktats inför ett uppföljande besök. Anmälaren har sammanfattningsvis framfört följande. Eleven har kallats till hälsobesök i årskurs 4 där elevens tillväxt, vikt och längd, kontrollerades. Konsekvensen av detta samtal blev enligt

vårdnadshavaren att eleven var ledsen hemma och fortfarande efter 5 månader är ledsen, ångestfylld och i perioder vägrar äta. Vårdnadshavaren framför vidare att de skulle ha blivit kontaktade om det fanns oro kring tillväxten, inte att skolsköterskan samtalat med eleven själv utan att kontaktat vårdnadshavarna i fråga.

JO har begärt att in upplysningar om och yttrande över det som förs fram i anmälan samt en redovisning av bedömningen. Remissen var ställd till utbildningsnämnden. Med hänsyn till Nacka kommuns organisation avses svar istället avges från kommunstyrelsen. Yttrandet ska inges senast den 20 december 2019 varför ärendet behöver justeras omedelbart.

Hälsobesök årskurs 4 hos skolsköterska

I skollagen (2010:800) beskrivs elevhälsans omfattning och att hälsobesök ska erbjudas. I Vägledningen för Elevhälsan utgiven av Socialstyrelsen och Skolverket står att läsa om Elevhälsans medicinska insats (EMI) och syfte med hälsobesök. Där beskrivs att hälsobesök ska erbjudas alla elever i olika årskurser bl.a. årskurs 4 och vad som kan ingå i detta besök. Vikt och längd är en del i detta likaså noteringar om BMI (kroppsmasseindex). Det finns också att läsa om att vid hälsosamtalet bör det ingå samtal om att främja goda matvanor och fysisk aktivitet. Denna vägledning ligger till grund för Nacka kommuns EMI inom Nacka kommuns rutiner.

Rutiner

Nacka kommun har genom EMI inom Barn och Elevhälsan tagit fram rutiner i form av ”Handlingsplan kring arbetet med övervikt/fetma för elevhälsans medicinska insats i Nacka” och ”Tillväxt/övervikt och fetma”. Detta ingår i EMI:s basprogram som alla medarbetare har tillgång till via digital metodbok. Där klargörs hur respektive skolsköterska ska hantera hälsosamtalet med elever gällande övervikt/fetma. Rutinen omfattar en given process där vårdnadshavaren alltid kontaktas före och efter ett hälsobesök. Vid kontakten får vårdnadshavaren information om innebörden av hälsosamtalet. Vårdnadshavarna har möjlighet att välja om barnet ska medverka i hälsosamtalet hos skolsköterskan.

Yttrande till JO

I förslag till yttrande framgår i huvudsak följande. Kommunen har rutiner för hantering av hälsosamtal. Mot bakgrund av vad som framkommit i ärendet om att vårdnadshavarna inte kontaktats inför uppföljningen av hälsosamtalet kan det konstateras att det förekommit brister i efterlevnaden av rutinerna hos skolsköterskan. Skolsköterskan uppger sig brustit mot gällande rutiner och beklagar detta. Mot bakgrund av vad som framkommit vidtas arbete för att ytterligare tydliggöra rutiner och säkerställa efterlevnaden av dessa. Därtill noteras att om rutinen hade följts hade frågan om hur vikt, kost och motion skulle diskuteras med eleven kunnat planeras med vårdnadshavarna. Vad gäller framförd kritik mot en anteckning i journalen kring återkopplingen till vårdnadshavare konstateras att skrivningen avser att visa att eleven var införstådd och informerad om vad som kom att skickas till vårdnadshavarna, inte att eleven själv fick bestämma över denna återkoppling.

Ekonomiska konsekvenser

Det kommer att vidtas åtgärder för att säkerställa processerna kring hälsobesöken. Det kommer att fokuseras arbetsinsatser i form av utökad tid för systematisk kvalitetssäkring, generellt för hälsobesök och specifikt för samtalen med elev och vårdnadshavare. Inhyrd föreläsning kring Motiverande samtal (MI, Motivational interviewing) vid övervikt/fetma kommer att hållas i december.

Konsekvenser för barn

Det är viktigt att skolsköterskor uppmärksammar risker och erbjuder stöd till elever som har övervikt eller fetma. Stödet ska ske i samråd med vårdnadshavare och att samtalet förs med stor respekt för barnets och föräldrars självkänsla.

Bilagor

1. Förslag till yttrande till JO
2. Remiss från JO
3. Anmälan till JO

Ylva Bandmann-Holmberg
Enhetschef
Barn och Elevhälsan
Välfärd skola

Christina Leach
Bitr enhetschef
Verksamhetschef EMI
Barn och Elevhälsan
Välfärd skola